

Voorstel aan de gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie minimabeleid KWIZ 2023	
Vergadering raad d.d.: 9 november 2023	Agendapunt: 09-05
Portefeuillehouder: E.G. Vos-van de Weg	
Behandelend team: Samenleving	Kenmerk: 49353

Onderwerp

Evaluatie minimabeleid KWIZ 2023

Te nemen besluit

Geen wijzigingen aan te brengen in het bestaande minimabeleid op basis van de uitkomsten uit het rapport evaluatie minimabeleid KWIZ 2023.

Aanleiding

Op 10 november 2022 is de motie “aandacht voor energiearmoede” unaniem aangenomen.”. Als antwoord hierop is de raad meegenomen in wat de gemeente Oldebroek en het Rijk voor acties uitvoeren om energiearmoede tegen te gaan. Daarbij is de toezegging gedaan om een onderzoek uit te laten voeren door KWIZ. In het tweede kwartaal is aan KWIZ de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de effecten van het armoedebelief op de inkomenspositie van minimahuishoudens, en de doorrekening van enkele beleidsscenario's in de gemeente Oldebroek. In juli 2023 is dit rapport opgeleverd.

Beoogd effect

Inzicht verkrijgen in de omvang van de minimapopulatie, het bereik van de minimaregelingen en de effecten van het landelijke en lokale beleid, en mogelijke beleidswijzigingen op de inkomens van de minima.

Argumenten

1.1. Invloed gemeentelijke regeling is klein

Financieel gezien is de invloed van de gemeentelijke regelingen aanzienlijk kleiner dan de invloed van het Rijk. Het bedrag dat minima vanuit het Rijk aan toeslagen kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag dat minima aan gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen. Het Rijk erkent dat er extra middelen nodig zijn voor armoedebestrijding. Het kabinet trekt 2 miljard euro extra uit om met name de zorg- en huurtoeslag en het kindgebonden budget te verhogen. De precieze invulling hiervan is nog onduidelijk. De totale landelijke en gemeentelijke bijdrage is toegenomen ten opzichte van het vorige rapport in 2019. Huishoudens kunnen aanspraak maken op meer ondersteuning en het effect hiervan is terug te zien op het vrij besteedbaar budget. Alle huishoudens hebben in 2023 meer vrij besteedbaar budget dan in 2019.

1.2. Het aantal minimahuishoudens is gedaald

Het aantal minimahuishoudens en het aantal kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden worden vermeld in het rapport. Ten opzichte van het vorige rapport is het aantal minimahuishoudens in Oldebroek gedaald. In Putten was deze daling ook zichtbaar, maar in Elburg is de doelgroep gedaald maar niet zoveel.

1.3. Bereik van de gemeentelijke regelingen

Hierin wordt opgemerkt dat de gemeente Oldebroek een vrij compleet pakket aan minimaregelingen aanbiedt en ook voor verschillende levensdomeinen (zorgkosten, participatie e.d.). Bij de meeste regelingen zit het gebruik van de regelingen in de marge van het landelijke gemiddelde.

In verhouding kunnen huishoudens de gestegen kosten van het levensonderhoud opvangen in de huidige situatie door de verhoogde bijdrage vanuit het Rijk en gemeenten. Een belangrijke aanname van de inkomenseffectrapportage is dat huishoudens gebruikmaken van alle beschikbare regelingen.

1.4. Aanbod van het pakket aan minimaregeling

Vanaf het jaar 2024 wordt het volwassenfonds structureel aangeboden aan onze inwoners. Hiervoor is al extra budget beschikbaar gesteld en opgenomen in de begroting 2024 - 2027. Hierdoor blijft het aanbod aan minimaregelingen in 2024 grotendeels bestaan. Alleen de energietoeslag zal in 2024 komen te vervallen. In de berekeningen wordt de energietoeslag voor € 108,- per maand meegenomen. Dit inkomen gaan inwoners met een minimuminkomen verliezen. Waarschijnlijk wordt dit opgevangen door de extra middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor armoedebestrijding.

1.5. Werken loont voor nagenoeg alle huishoudens

Werken vanuit de bijstand tegen een loon van 110, 120 of 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm) loont voor nagenoeg alle voorbeeldhuishoudens in deze rapportage. Wanneer huishoudens in de gemeente Oldebroek vanuit de bijstand gaan werken, gaan zij er meestal in totaal inkomen altijd op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Het totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen, landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Financieel gezien loont het voor paren met kinderen niet om te gaan werken tegen een loon van 130%, maar wel tegen een inkomen van 110% of 120%. Dit komt door het wegvallen van gemeentelijke regelingen in combinatie met een vermindering van de landelijke toeslagen. De bijdrage van het Rijk neemt af wanneer het inkomen stijgt. Voor paren gebeurt dit harder en sneller dan voor andere huishoudens. Voor andere huishoudens loont het financieel gezien nog wel om vanuit de bijstand tegen een loon van 130% te gaan werken.

1.6. Uitwerking van 3 verschillende scenario's opgenomen in de evaluatie.

Er is verzocht om een uitwerking te maken van verschillende scenario's. Op deze manier kan er berekend worden welke (financiële) gevolgen een beleidskeuze heeft. Indien er wordt gekozen voor een verruiming of versobering van de regelingen. Bijvoorbeeld wanneer er gekozen wordt voor beleidsscenario 1 zal er naar verwachting een budgetvraag komen van € 60.000,- (stijging doelgroep x gem. bedrag: 50% bereik). Terwijl scenario 3 waarbij bij alle regelingen de inkomensgrens naar 130% gaat een budgetvraag geeft van naar schatting € 300.000,-. Naar aanleiding van deze evaluatie is er geen reden om de minimaregelingen aan te passen.

Kanttekeningen

1.1. Armoedeval kan niet volledig worden voorkomen

Het vrij besteedbaar budget is voor alle huishoudens bij een inkomen van 120% Wsm iets hoger dan bij een inkomen van 130% Wsm. Omdat het recht op gemeentelijke regelingen dan vervalt en de toeslagen dalen. Indien de inkomensgrens van de minimaregelingen komt te liggen op 130% Wsm, dan is het vrij besteedbaar budget bij 130% Wsm hoger dan bij een inkomen van 140% Wsm. Echter dalen de toeslagen sneller bij een hoger inkomen en wordt de armoedeval dan groter.

Financiën

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Vervolg

De uitkomsten van de evaluatie van het minimabeleid worden meegenomen in het opstellen van het uitvoeringsplan 2024 – 2027.

Bijlage(n)

BW20230919 Evaluatie Minimabeleid KWIZ 2023

Oldebroek, 19 september 2023.

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

, secretaris P.H. Lensselink,

, burgemeester T.H. Haseloop-Amsing.